

2024/577

14.2.2024 г.

РЕШЕНИЕ (ОВППС) 2024/577 НА СЪВЕТА

от 12 февруари 2024 година

за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 29 от него,

като взе предвид предложението на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност,

като има предвид, че:

- (1) На 31 юли 2014 г. Съветът прие Решение 2014/512/ОВППС ⁽¹⁾.
- (2) На 24 февруари 2022 г. президентът на Руската федерация обяви военна операция в Украйна и руските въоръжени сили започнаха непровокирано и неоправдано нападение срещу Украйна. Тази военна агресия е грубо нарушение на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и нарушение на забраната за използване на сила, залегнала в член 2, параграф 4 от Устава на ООН, която е императивна норма на международното право, както и на останалите принципи на Устава на Организацията на обединените нации (ООН).
- (3) В своята Резолюция ES-11/1, приета на 2 март 2022 г., Общото събрание на ООН осъди най-категорично агресията на Руската федерация срещу Украйна в нарушение на член 2, параграф 4 от Устава на ООН. В своята Резолюция ES-11/4, приета на 12 октомври 2022 г., Общото събрание на ООН, като отбеляза изявлението на генералния секретар на ООН от 29 септември 2022 г., в което той припомни, че всяко анексиране на територия на дадена държава от друга държава в резултат на заплаха или употреба на сила представлява нарушение на принципите на Устава на ООН и на принципите на международното право, осъди организирането от Руската федерация на незаконните така наречени референдуми в райони, които се намират в пределите на международно признатите граници на Украйна, и опита за незаконно анексиране на украинските Донецка, Херсонска, Луганска и Запорожка области след организирането на тези така наречени референдуми.
- (4) В своята резолюция A/RES/ES-11/5 от 15 ноември 2022 г. Общото събрание на ООН изрази сериозна загриженост във връзка със загубата на човешки живот, разселването на цивилно население, разрушаването на инфраструктура и природни ресурси, загубата на публична и частна собственост и икономическите бедствия, причинени от агресията на Руската федерация срещу Украйна, и призна, че Руската федерация трябва да бъде подведена под отговорност за всички нарушения на международното право в Украйна или срещу нея, включително за агресията ѝ в нарушение на Устава на ООН, както и за всички нарушения на международното хуманитарно право и международното право в областта на правата на човека, както и че тя трябва да понесе правните последици от всички свои неправомерни действия от международен характер, в това число да предостави репарации за щетите, включително за всички вреди, причинени от такива действия.
- (5) В своята резолюция A/ES-11/L.7 от 23 февруари 2023 г. Общото събрание на ООН призова също така за пълно спазване от страните във въоръжения конфликт на техните задължения съгласно международното хуманитарно право и за незабавно прекратяване на нападенията срещу критичната инфраструктура на Украйна и на всички умишлени нападения срещу граждански обекти, включително жилища, училища и болници.
- (6) В своя акт с обвързваща сила от 16 март 2022 г. относно посочването на временни мерки по делото относно твърдения за геноцид съгласно Конвенцията за предотвратяване и наказване на престъплението геноцид (*Украйна срещу Руската федерация*) Международният съд установи (в точка 60 от определението), че „Украйна има убедителното право да не бъде подлагана на военни операции от Руската федерация“ и (в точка 74 от определението) че нарушаването на това право „може да причини непоправима вреда“. Съдът добави, че всяка военна операция, по-специално от мащаба на провежданата от Руската федерация на територията на Украйна, неизбежно причинява загуба на човешки живот, психически и телесни увреждания, както и вреди на имущество и на околната среда ⁽²⁾. Международният съд разпореди Руската федерация да спре военните операции, които е започнала на 24 февруари 2022 г. на територията на Украйна.

⁽¹⁾ Решение 2014/512/ОВППС на Съвета от 31 юли 2014 г. относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 31.7.2014 г., стр. 13).

⁽²⁾ Определение на Международния съд от 16 март 2022 г. по дело относно твърдения за геноцид съгласно Конвенцията за предотвратяване и наказване на престъплението геноцид (*Украйна срещу Руската федерация*), точка 74.

- (7) В заключенията си от 14 и 15 декември 2023 г. Европейският съвет изтъкна отново, че решително осъжда агресивната война на Русия срещу Украйна, която представлява явно нарушение на Устава на ООН, и отново потвърди непоколебимата подкрепа на Съюза за независимостта, суверенитета и териториалната цялост на Украйна в рамките на международно признатите ѝ граници и неотменимото ѝ право на самоотбрана срещу руската агресия.
- (8) В съответствие с целите на общата външна политика и политика на сигурност подкрепата включва и подпомагане на населението, държавите и регионите, сблъскващи се с причинени от човека бедствия, като например тези, причинени на Украйна и нейното население от агресивната война на Русия.
- (9) Предвид тежестта на положението и в отговор на агресивната война на Русия срещу Украйна и докато незаконните действия на Руската федерация продължават да нарушават императивните норми на международното право, включително по-специално забраната за използване на сила, залегнала в член 2, параграф 4 от Устава на ООН, или на международното хуманитарно право, е целесъобразно да се запазят в сила всички наложени от Съюза мерки. Целесъобразно е също да се предприемат допълнителни извънредни мерки, с които се цели да се предостави подкрепа за Украйна и нейното възстановяване и реконструкция, в съответствие с целите на общата външна политика и политика на сигурност, по-специално консолидирането и подкрепата на демокрацията, върховенството на закона, правата на човека и принципите на международното право, включително международното хуманитарно право, опазването на мира, предотвратяването на конфликти и укрепването на международната сигурност и защитата на цивилното население, както и подпомагането на населението, сблъскащо се с причинени от човека бедствия.
- (10) На 28 февруари 2022 г. Съветът прие Решение (ОВППС) 2022/335 ⁽³⁾ за изменение на Решение 2014/512/ОВППС, с което се забраняват всякакви трансакции, свързани с управлението на резервите, както и на активите, на Централната банка на Русия, включително трансакции с юридически лица, образувания или органи, които действат от името или по указание на Централната банка на Русия. На 9 март 2022 г. Съветът прие Решение (ОВППС) 2022/395 ⁽⁴⁾, в което се предвижда такава забрана относно Националния инвестиционен фонд на Русия. Забраната е предвидена в член 1а, параграф 4 от Решение 2014/512/ОВППС и е отразена също в член 5а, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета ⁽⁵⁾. В резултат на тези забрани съответните активи, държани от финансовите институции в държавите членки, са „блокирани“.
- (11) Както се подчертава в заключенията от заседанието на Европейския съвет от 26 и 27 октомври 2023 г., необходим е решителен напредък, в координация с партньорите, относно начините, по които всякакви извънредни приходи, държани от частни субекти и произтичащи пряко от блокираните активи на Русия, биха могли да се насочат за подкрепа на Украйна и за възстановяването и реконструкцията на страната, в съответствие с приложимите договорни задължения и с правото на Съюза и международното право. В заключенията си Европейският съвет призова върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (наричан по-нататък „върховният представител“) и Комисията да ускорят работата с оглед на представянето на предложения.
- (12) Що се отнася до координацията с партньорите, лидерите от Г-7 в изявлението си от 6 декември 2023 г. подчертаха, че е необходим решителен напредък за насочване на извънредните приходи, държани от частни субекти и произтичащи пряко от блокираните държавни активи на Русия, за да се подкрепи Украйна, в съответствие с приложимите договорни задължения и приложимото право.
- (13) В този контекст е целесъобразно да се предоставят някои разяснения относно забраната на всякакви трансакции, свързани с управлението на резервите и активите на Централната банка на Русия, както и да се въведат допълнителни мерки.

⁽³⁾ Решение (ОВППС) 2022/335 на Съвета от 28 февруари 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 57, 28.2.2022 г., стр. 4).

⁽⁴⁾ Решение (ОВППС) 2022/395 на Съвета от 9 март 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 81, 9.3.2022 г., стр. 8).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета от 31 юли 2014 г. относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 31.7.2014 г., стр. 1).

- (14) По-специално е целесъобразно да се поясни, че трансакциите по управление на счетоводния баланс, свързани с активите и резервите на Централната банка на Русия, или свързани с активите и резервите на всякакви юридически лица, образувания или органи, които действат от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националният инвестиционен фонд на Русия, не попадат в обхвата на забраната за трансакции, която се прилага от 28 февруари 2022 г. Трансакциите по управление на счетоводния баланс, които остават разрешени, се отнасят по-специално до реинвестирането на парични салда, натрупващи се поради блокирани купони или дивиденди, и погасителни плащания и депозити с настъпващ падеж, в унисон с предпазлива инвестиционна политика в съответствие с приложимите регулаторни изисквания.
- (15) Забраната следва да се запази за други трансакции, в частност всякакви преки или непреки трансфери към или в полза на Централната банка на Русия или към или в полза на всякакви юридически лица, образувания или органи, които действат от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националният инвестиционен фонд на Русия.
- (16) Забраната на такива други трансакции води до извънредно и неочаквано натрупване на парични салда в счетоводните баланси на централните депозитари на ценни книжа по смисъла на Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁶⁾, които заемат ключова позиция в сетълмента и централното поддържане на финансови инструменти в Съюза. Това натрупване се дължи на блокирането на активи и резерви на Централната банка на Русия или на всички юридически лица, образувания или органи, които действат от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националният инвестиционен фонд на Русия, тъй като всякакви плащания по главница и лихви, купони, дивиденди или други доходи от ценни книжа към Централната банка на Русия и тези лица, образувания или органи са забранени.
- (17) Централните депозитари на ценни книжа са в специфична ситуация, която се различава от тази на други финансови институции, тъй като паричните салда на централните депозитари на ценни книжа или с клиенти на централните депозитари на ценни книжа обикновено се прехвърлят извън централните депозитари на ценни книжа преди края на деня и като цяло не генерират възнаграждение за клиентите. Паричните салда, държани от централни депозитари на ценни книжа във връзка с активите на Централната банка на Русия или на юридическите лица, образувания или органи, които действат от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националният инвестиционен фонд на Русия, натрупващи се поради ограничителни мерки, впоследствие трябва да бъдат управлявани благоразумно от централните депозитари на ценни книжа. Това води до генериране на неочаквани и извънредни приходи.
- (18) Неочакваните и извънредни приходи, обхванати от настоящото решение, не е задължително да се предоставят на Централната банка на Русия съгласно приложимите правила дори след прекратяването на забраната за трансакции. Следователно те не представляват държавни активи. Следователно правилата за защита на държавните активи не са приложими за тези приходи.
- (19) Освен това, тъй като тези неочаквани и извънредни приходи непременно произтичат от прилагането на ограничителните мерки, по-специално забраната, предвидена в член 1а, параграф 4 от Решение 2014/512/ОВППС и член 5а, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 833/2014, централните депозитари на ценни книжа не могат да очакват да спечелят от тях неправомерна и неволна икономическа полза. Въз основа на легитимната цел за преследване на целите на общата външна политика и политика на сигурност, по-специално консолидирането и подкрепата на демокрацията, върховенството на закона, правата на човека и принципите на международното право, включително международното хуманитарно право, опазването на мира, предотвратяването на конфликти и укрепването на международната сигурност и защитата на цивилното население, както и подпомагането на населението, сблъскващо се с причинени от човека бедствия, е следователно целесъобразно и необходимо да се гарантира, че неочакваните и извънредни печалби на централните депозитари на ценни книжа, натрупани в периода между влизането в сила на настоящото решение и момента, в който временните ограничителни мерки по отношение на активите и резервите на Централната банка на Русия ще бъдат прекратени, ще бъдат от полза за Украйна. Освен това с мерките по настоящото решение се избягва налагането на прекомерна тежест за централните депозитари на ценни книжа. Следователно мерките зачитат изцяло основните права и свободи, признати в Хартата на основните права, и по-специално в членове 17 и 52 от нея, тъй като са обосновани и пропорционални на поставените цели.

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за подобряване на сетълмента на ценни книжа в Европейския съюз и за централните депозитари на ценни книжа, както и за изменение на директиви 98/26/ЕО и 2014/65/ЕС и Регламент (ЕС) № 236/2012 (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 1).

- (20) Поради това е целесъобразно да се въведат допълнителни мерки по отношение на тези неочаквани и извънредни приходи и нетните печалби в пълно съответствие с международното право и правото на Съюза. В съответствие с принципа на правна сигурност тези допълнителни мерки следва да се прилагат от датата на влизане в сила на настоящото решение. Целта на допълнителните мерки следва да бъде в крайна сметка да се окаже подкрепа за Украйна и нейното възстановяване и реконструкция, по-конкретно чрез бъдещия механизъм за Украйна, предложен от Комисията ⁽⁷⁾, в съответствие с неговите цели и целите на Решение 2014/512/ОВППС и в съответствие с целта на ограничителните мерки и целите на общата външна политика и политика на сигурност на Съюза, включително по-специално целта за опазването на мира, предотвратяването на конфликти и укрепването на международната сигурност и защитата на цивилното население, както и подпомагането на населението, държавите и регионите, сблъскващи се с причинени от човека бедствия, като например тези, причинени на Украйна и нейното население от агресивната война на Русия.
- (21) Налагането на такива допълнителни мерки спрямо централните депозитари на ценни книжа, които държат много малки по размер активи и резерви на Централната банка на Русия или на всякакви юридически лица, образувания или органи, които действат от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националния инвестиционен фонд на Русия, не би било обосновано. Това би създавало непропорционална административна тежест за тези централни депозитари на ценни книжа, като се имат предвид много малките суми, които биха могли да бъдат събрани. Поради това допълнителните мерки следва да се прилагат само за централните депозитари на ценни книжа, които притежават такива резерви и активи на обща стойност над 1 милион евро.
- (22) Като първа стъпка тези централни депозитари на ценни книжа следва да отчитат и управляват такива извънредни парични салда, натрупващи се поради блокирането на активи и резерви на Централната банка на Русия, отделно от другите им дейности и следва също да държат отделно генерираните приходи.
- (23) На централните депозитари на ценни книжа следва също така да бъде забранено да се разпореждат с получените от тях нетни печалби, определени в съответствие с националното право, след приспадане на корпоративния данък съгласно общия режим на съответната държава членка, независимо дали чрез разпределяне под формата на дивиденди, или под каквато и да е форма в полза на акционерите или на трети лица. До Решението на Съвета, посочено в съображение 24, имайки предвид рисковете и разходите, свързани с държането на активи и резерви на Централната банка на Русия, всеки централен депозитар на ценни книжа може да поиска от своя надзорен орган да разреши освобождаването на част от тези нетни печалби с оглед на спазването на законоустановените изисквания за капитала и управлението на риска.
- (24) Като втора стъпка Съветът следва да е в състояние да реши как посочените нетни печалби следва да бъдат насочени в подкрепа на Украйна и нейното възстановяване и реконструкция, в съответствие с приложимите договорни задължения и с правото на Съюза и международното право, в координация с партньорите. В този контекст Съветът следва също така да вземе решение относно размера на тези нетни печалби, които централните депозитари на ценни книжа следва да могат временно да задържат с оглед на спазването на законоустановените изисквания за капитала и управлението на риска, както и с оглед на рисковете и разходите, свързани с държането на активите и резервите на Централната банка на Русия. За тази цел върховният представител следва да направи своевременно предложение, което да съпътства мерките на Съюза в подкрепа на Украйна. При изготвянето на това предложение от върховния представител се очаква да се консултира със съответните заинтересовани страни, по-специално с Европейската централна банка.
- (25) За изпълнението на някои от мерките е необходимо Съюзът да предприеме допълнителни действия.
- (26) Поради това Решение 2014/512/ОВППС следва да бъде съответно изменено,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

В член 1а от Решение 2014/512/ОВППС се добавят следните параграфи:

„7. Параграф 4 не се прилага за трансакциите по управление на счетоводния баланс, свързани с активите и резервите на Централната банка на Русия или свързани с активите и резервите на всякакви юридически лица, образувания или органи, които действат от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националния инвестиционен фонд на Русия, извършени на 28 февруари 2022 г. или след тази дата.

⁽⁷⁾ Законодателна процедура 2023/0200/COD: Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Механизъм за Украйна. Подробна информация за процедурата може да бъде намерена на <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=CELEX:52023PC0338>.

8. Считано от 15 февруари 2024 г. и докато траят ограничителните мерки, посочени в параграф 4, централните депозитари на ценни книжа по смисъла на Регламент (ЕС) № 909/2014, които държат активи и резерви, посочени в параграф 4 от настоящия член, на обща стойност над 1 милион евро, прилагат следните правила по отношение на паричните салда, натрупващи се изключително поради ограничителните мерки:

- а) тези парични салда се отчитат отделно;
- б) приходите, натрупани от или генерирани от паричните салда, посочени в буква а), считано от 15 февруари 2024 г. насам, се регистрират отделно във финансовите сметки на централните депозитари на ценни книжа;
- в) с нетните печалби, определени по отношение на приходите, посочени в буква б), в съответствие с националното право, включително след приспадане на всички съответни разходи, свързани с управлението на блокираните активи и управлението на риска, свързан с блокираните активи, и след приспадане на корпоративния данък по общия режим на съответната държава членка, не може да се разполага чрез разпределяне под формата на дивиденди или под каквато и да е форма в полза на акционери или на трета страна, докато Съветът, действайки с единодушие въз основа на членове 29 и 30 от Договора за Европейския съюз, не вземе решение относно евентуално установяване на финансов принос към бюджета на Съюза, който ще бъде набран от тези нетни печалби в подкрепа на Украйна и нейното възстановяване и реконструкция, както и подробни указания относно условията на този принос, съгласно приложимите договорни задължения и в съответствие с правото на Съюза и международното право. В този контекст Съветът също решава относно размера на нетните печалби, които централните депозитари на ценни книжа могат временно да задържат в допълнение към спазването на законоустановените изисквания за капитала и управлението на риска, без да се засяга спазването от страна на централните депозитари на ценни книжа на правилата, предвидени в правните актове на ЕС или съгласно тях и уреждащи статута на тези институции във връзка с надзора;
- г) до приемането на посоченото в буква в) решение на Съвета, всеки централен депозитар на ценни книжа може да поиска от своя надзорен орган да разреши освобождавания на част от нетните печалби, посочени в буква в), с оглед на спазването на законоустановените изисквания за капитала и управлението на риска. Съответните държави членки уведомяват Комисията за всяко разрешение.“

Член 2

Настоящото решение влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 12 февруари 2024 година.

За Съвета
Председател
H. LANBIB